

UABDIVULGA

BARCELONA RECERCA I INNOVACIÓ

09/2006

La contrarrevolución del Poder Agrario catalán durante el Franquismo

La implantación del régimen franquista significó una profunda reestructuración de la sociedad española. En su tesis doctoral Javier Tébar se sumergió en la historia de aquella época a través de un colectivo específico: Las Hermandades de Labradores y Ganaderos en Catalunya, adentrándose en su formas de organización, redes sociales y funcionamiento.

Aquest és un estudi sobre el franquisme que persegueix analitzar el seu funcionament "per dins", és a dir, a partir d'alguns dels instruments de poder que van fer possible la seva implantació a la societat catalana. Per fer-ho, es realitza un ús instrumental de les Hermandades de Labradores y Ganaderos, els organismes que aspiraven a organitzar el conjunt dels interessos agraris de forma jeràrquica i harmònica.

Ens ocupen de la seva creació i institucionalització a la província de Barcelona entre 1939 y

1945. Aquest són els anys durant els quals el règim definí una política econòmica que es caracteritzaria pe l'intervencionisme extrem i la defensa d'un projecte autàrquic pel país, coincidint amb l'inici i desenvolupament de la Segona Guerra Mundial.

La recerca, però, no pretén ser una aportació de caràcter jurídic-institucional, sinó que té la voluntat de reunir les proves suficients per escriure d'aquesta qüestió com d'un assumpte d'història política i social. Per aquesta raó, l'enfocament institucional es combina amb un primer pla d'alguns dels "poders", en plural, que van contribuir a la implantació del règim.

Es realitza una aproximació als poders polítics, però també a alguns dels poder socials que actuaren de forma restringida i dins d'àmbits determinats a partir de grups o figures destacades de les denominades "forces vives". Les actituds i actuacions concretes d'alguns d'aquests poders vinculats -en posicions i graus diferents- a la organització agrària barcelonina són l'objecte central de la recerca.

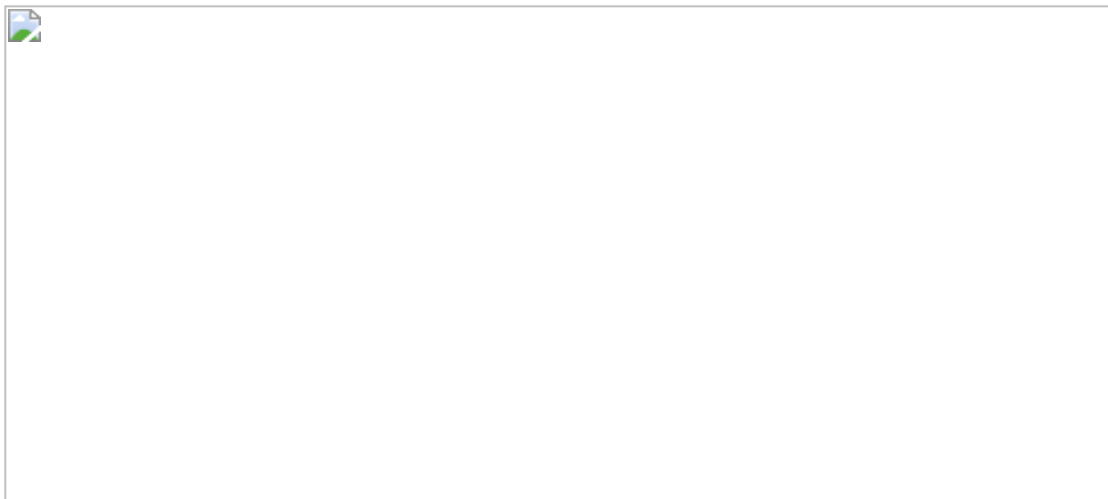

Figura 1: *Aqueste imatge fa referència l'actividad de la Hermandad de Labradores y Ganaderos de la localitat de Santa Perpètua de Mogoda, en 1943.*

Aquestes vinculacions, dins i més enllà de la mateixa província, entre unes i altres polítiques constituïren la font d'un "poder agrari". Al llarg del text desfilen "verticalistas", propietaris i intermediaris en la mesura que tots ells participaren o estigueren implicats d'alguna forma en la seva configuració.

Aquest poder va estar sustentat i, al mateix temps, fou una de les bases del fenomen polític del "correisme". Amb aquest terme de "correisme" ens referim al manteniment al front del Govern Civil de Barcelona del militar falangista Antonio Federico Correa Veglison (1940-1945) durant una anys durant els quals el règim encara no estava consolidat de forma definitiva.

Figura 2: *Visita del governador civil Antonio Federico Correa Veglison (1940-1945) als camps de conreu de patates del Vallès (Granollers) en 1944.*

Correa va tractar de dotar de direcció i sentit determinats espais de poder, contribuint amb això a forjar en el terreny agrari l'aliança entre grans propietaris agrícoles i petits propietaris "molt pròspers". Aquestes relacions mostrarien les actituds de les noves autoritats vers la recomposició i la defensa de l'ordre social dels propietaris agrícoles. Però a més, expressarien les continuïtats, dins de la ruptura que va representar l'any 1939, de determinats instruments organitzatius, formes de funcionament i xarxes de relació que s'adaptaren prou satisfactòriament a la "Nueva España", permeten més enllà de mantenir els negocis d'abans de la guerra, ampliar-los molt notablement.

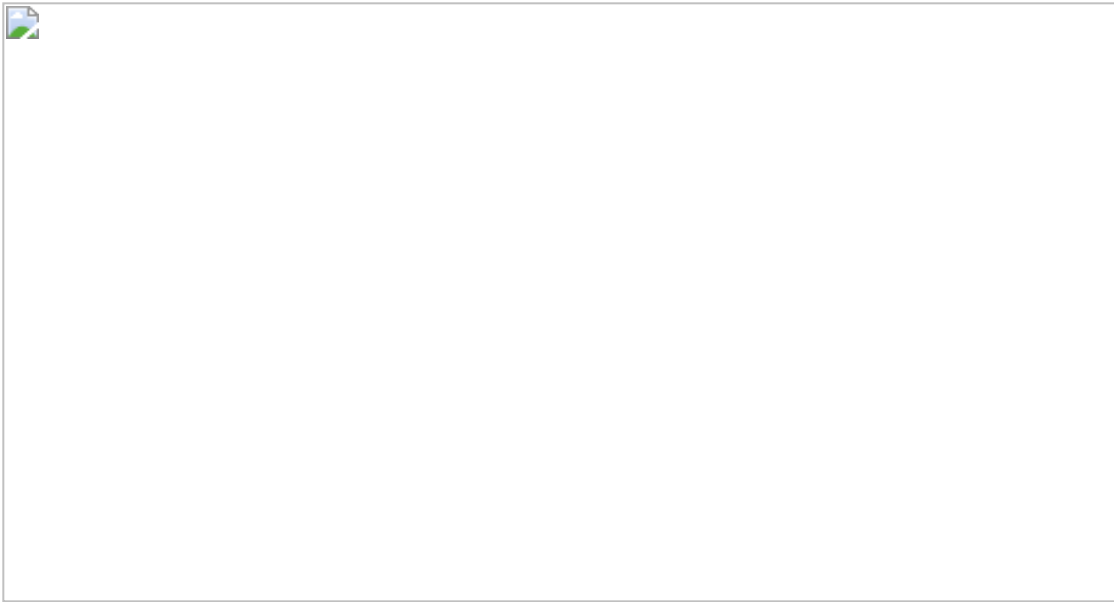

Figura 3: *Visita organitzada per Pío Miguel Irurzun Goicoa, delegat provincial de Sindicats de Barcelona, a una delegació nazi que visità Barcelona en 1940. La foto és de Josep Ma Pérez*

Molinos.

Javier Tébar Hurtado

Universitat Autònoma de Barcelona

jtebar@conc.es

Referencias

Tesis: "Contrarrevolución y Poder Agrario en el Franquismo. Rupturas y continuidades. La Provincia de Barcelona (1939-1945)". leída por Javier Tébar Hurtado, el 12 de enero de 2006 en el Departamento de Història Moderna y Contemporanea de la UAB, y dirigida por Pere Ysàs Solanes.

[View low-bandwidth version](#)